

A PRÓBA

MESTER ÁKOS
folytatásos interjúja
Lengyel Lászlóval

I. rész

– Az a benyomásom, ön fontosnak tartja jelenlétét azok között, akik a kormány első száz napját elemzik.

– Az a fontos, hogy legalábbis egyike legyen azoknak, akik az elemzést elvégzik. Hiszen megtettem ezt az Antall-kormány esetében is. Ez a szakmám, ez a dolgom.

– Korábbi elemzéseivel bizonyos körökben nagy sikert aratott. De – a dolog természeténél fogva – ellenérdekű körökben egyáltalán nem díjazták közírói munkásságát. Most, hogy a dolog fordult, új a kormány, a régebben hatalmon lévők pedig ellenzékbe szorultak, sokan azt hiszik, ön majd „értelmszerűen” közelebb kerül a mostani hatalomhoz, mint a korábbihoz. Szerintem ez nagy tévedés. De lehet, hogy rosszul gondolom...

– Paradox módon az 1990-es időszakban is így volt. Hiszen amikor az MDF hatalomra került, sokan azt gondolták, hogy én, akit a korábbi párt kizárt, aki ott volt Lakitelken, aki ezekkel az emberekkel – beleértve a miniszterelnököt – kapcsolatban van, nyilvánvalóan mellettük foglalok állást. A Pénzügykutatóból is volt, aki átment a kormányapparátusba dolgozni, és ebből olyan feltételezésre lehetett jutni, hogy akkor most természetesen én az MDF-kormány dicséretét fogom zengen. Ez sem következett be. Független kritikai elemző maradtam; nem ellenzéki és nem kormánypárti. Egyszerűen: független.

– Voltak persze, akik úgy vélték: a függetlenség mindig viszonylagos. És ha az MDF-nek lett volna annyi józan esze, hogy az olyan típusú politikai elemzőket, mint például ön, befogják a közszolgálati vagy a közigazgatási kötelékbe, akkor önök nem kritikusai, hanem támaszai lettek volna annak a kormánynak. Most pedig önt majdnem sikerült „befogni”, hiszen oszlopos tagja lett a miniszterelnöki tanácsadó testületnek. Csak aztán hirtelen meggondolta magát.

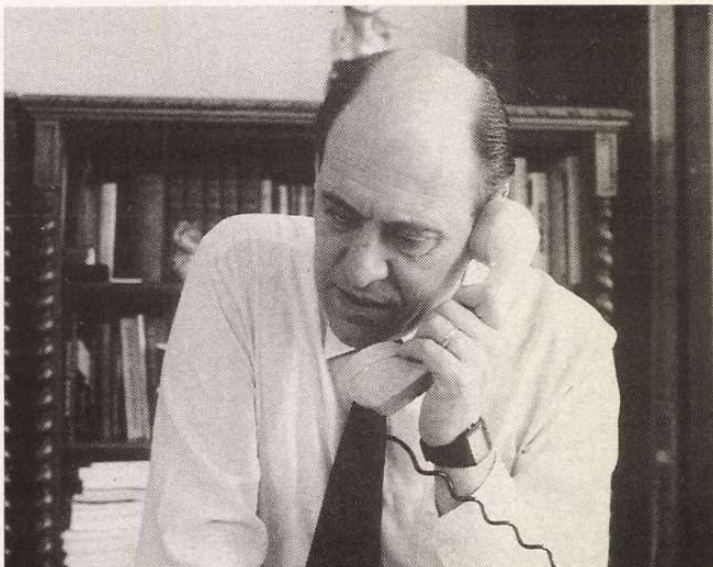
– Nagyjából ugyanaz játszódott le, mint 90-ben, hiszen akkor is voltak ajánlatok. Ba-

rátaim egész sora élt ezekkel, és ezért nem ítéltem el, sőt támogattam őket. Hankiss Elemér például elment tévéelnöknek, Gombár Csaba rádióelnöknek, Surányi György az MNB elnöke lett, Matolcsi György innen, a Pénzügykutatóból a kormányba ment államtitkárnak. Az világos volt, hogy én közigazga-

„A miniszterelnök
ne adjon a sajtónak
teljes szabadságot...”

tási munkára nem vagyok hajlandó, meg egyébként is alkalmatlan vagyok rá. Ezt nem is ajánlották igazán 90-ben sem, és most, 94-

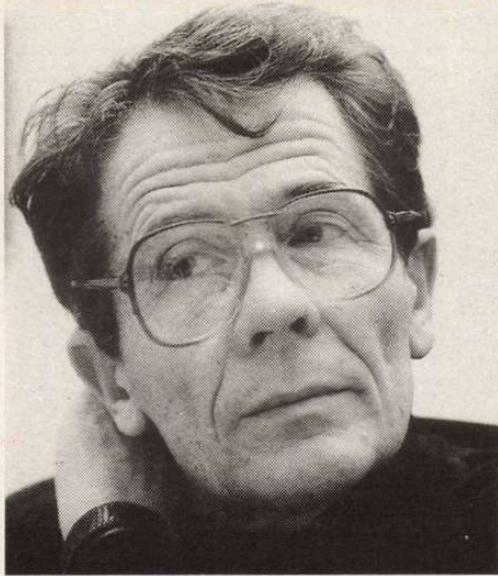
Kupa azonnal hívott...

ben – hála Istennek – eszébe sem jutott a kormánynak, hogy följánlja: legyen államtitkár vagy miniszter. A tanácsadás viszont már 90-ben szóba került. 91-ben azután Kupa Mihály azonnal hívott tanácsadó testületébe. Ami 94-ben történt, hasonló próbálkozás volt. Szerintem természetes, hogy egy kormány megpróbálja a szellemi elit különböző embereit a hatókörébe vonni. Ez három okból is szükséges számára. Az egyik: szakmailag valóban nem nélkülözhetik a tanácsokat. A második: minden új kormánynak nagy szüksége van szakmai, szellemi legitimációjának elfogadottságára, ugyanis ezt a választói akarat önmagában nem elégíti ki. A harmadik: az ilyen kormányzat nem nélkülözhet valamifajta kontrollt; olyat, amely nem pusztán tanács, hanem ennél több: bizonyos értelemben kritika és önkritika. Mármost, amikor kiderül, hogy a kormányzat csak a közepső, a legitimációs ok miatt tartja szükségesnek szakértők jelenlétét –

vagyis csak zászlónak kell vagy köpenynek, és eközben tanács igazából nem szükségeltetik, de kritika és önkritika sem –, nos, akkor az embernek el kell gondolkodnia azon, hogy mi a fenének csinálja.

– Ha szemrehányást vélt kihallani abból, ahogyan ezt a témát bevezettem, akkor téved. Tisztában vagyok azzal, hogy önöket nem pártszolgának hívták ebbe a testületbe. Engem valóban az érdekel: igaz-e van-e Eörsi Istvánnak, aki azt föltételezte a Népszabadságban megjelent cikkében, hogy önök csak későn ébredtek

Hankiss elment tévéelnöknek...

rá: a miniszterelnök tanácsadóiként elvesztik a nyilvános bírálat lehetőségét. Ha jól értem önt, akkor **Eörsinek** vagy nincsen igaza, vagy ha igaza van is, ön nem ezért távozott.

– Szerintem nincs igaza. Ezt a cikket nem tartom igazán megalapozottnak. **Eörsi** ebből a történetből azt „olvasta ki”, hogy visszatérnek az MSZMP-ek, és ezzel mindannyiunkat egy zsákba dugott. Engem kizárt az MSZMP, tehát én nem tagadhatom egykori tagságomat, de szerintem a dolog nem erről szólt. Olyan emberek kerültek ebbe a tanácsadó testületbe, akik értettek valamihez, és ezt tudták róluk. Ezért volt rájuk szükség. És nem azért, mert valaha MSZMP-tagok voltak. Máskülönben azért sem gondolom, hogy le kellett volna mondanunk a független véleményről, mert kezdettől fogva világosan megfogalmaztuk a tanácsadó testületben, hogy fönnt akarjuk tartani a nyilvánosság előtti kritika és szabad beszéd jogosultságát. A miniszterelnök ezt minden további nélkül elfogadta, de más elviekben egyetérteni ilyesmivel, és más, amikor gyakorlati lépésekre kerül sor. Körülbelül olyan ez, mint amikor a miniszterelnök azt mondja, hogy a sajtónak teljes szabadságot kíván szavatolni. Én meg azt mon-

dom, hogy a miniszterelnök ne adjon a sajtónak teljes szabadságot, mert a sajtószabadság a sajtó magától adódó joga, ezt ne tessék osztogatni.

– Nem vitatom el annak a logikáját, amit elmondott. De mégis az a benyomásom: képtelenség, hogy valakinek tanácsokat adok, megmondom neki, hogyan kellene eljárnia, melyik utat válassza, ha alternatív döntési helyzetbe kerül; aztán újságcikkben vagy folyóiratban olyan elemzést jelentetek meg, amelyben nekítámadok és kritizálom. Ez olyan skizofrénia, amelyre nincs megoldás. Önnek ebben szerintem nincs teljesen igaza. És talán abban sem, hogy a kormány a tanácsadó testület, vagyis az önök személye révén akarta volna erősíteni a saját legitimitását. Ennek a kormánynak aligha van szüksége arra, hogy megerősítse a legitimitását, hiszen szabad választás után gyakorolhatja a hatalmat.

– Mindkét megjegyzése jogos. De igenis létezik olyan valóságos alternatíva, hogy elmondom a véleményemet a tanácsadó testület ülésén, ám már másnap megírom a

sajtóban, hogy álláspontom mennyiben tér el a testület többségének, illetve a miniszterelnöknek a véleményétől. Jó, ha tudja a közvélemény, hogy mivel azonosulok és mivel nem. A tanácsadás ugyanis nem azt jelenti, hogy valaki titkos helyen súg valamit a miniszterelnök vagy az államelnök fülébe. Dehogy. Clinton tanácsadói például rendszeresen írnak a sajtóban.

„Kívánom,
hogy igenis legyen itt
Amerika”

– Ön azonban ugyanúgy tudja, mint mindannyian: ez itt nem Amerika, és itt a demokráciának nincsenek olyan hagyományai, mint az Amerikai Egyesült Államokban...

Matolcsi a kormányba ment államtitkárnak...

Müller Mihály: LONDON

A mindenkori brit miniszterelnöknek nem is egy, hanem két állandó és formális tanácsadó testülete van. Valójában azonban egyik sem hasonlítható a magyar megoldáshoz. Az egyik szervezet a magántitkárság, amelyben a külügynek, a belügynek, a parlamenti kérdéseknek és a gazdasági problémáknak van egy-egy titkára, akik munkáját a titkárság vezetője, a nagy tekintélyű első magántitkár, Alex Allen fogja össze. Ők a mindennapi kérdésekben segítik John Majort. A másik szervezet, a nyolctagú Policy Unit viszont inkább a stratégiai ügyekben segít. Ennek tagjait a gazdasági, tudományos, művészeti és politikai élet minden területéről maga a miniszterelnök válogatja. Mindkét szervezet tagjai közalkalmazottak, vagyis fizetésüket az államtól kapják, és hivatalos feladatuk kizárólag a miniszterelnök munkájának segítése. A Downing Street 10, vagyis a miniszterelnökség sajtóirodája szerint ezek a kitűnő szakemberek a szoká-

sos közalkalmazotti rendszer szerint háromévente cserélődhetnek, ám John Major, aki kormányát már többször átalakította, ezen a területen nagyjából ugyanazokkal dolgozik együtt, mint akiket kormányzása kezdetén megbízott a feladattal. Informális, de szervezett, vagy rendszeres tanácsadó testülete nincs a miniszterelnöknek. Pártja vezetői azonban mindig naprakészen referálnak a brit kormányfőnek, és azt akár néha baráti tanács formájában is megteszik, de ezt a nem hivatalos tanácsot gyakran egy-egy gazdasági vagy társadalmi szervezet vacsoráján is meghallgatja őfelsége kormányfője. Néha a legfontosabb stratégiai döntések is innen indulnak ki, végigjárva aztán a már említett hivatalos bizottságokat is. A listát böngészve azonban feltűnik még egy segítő, Sir Peter Levene neve, az ő beosztása The Prime Minister's Adviser on Efficiency, a miniszterelnök hatékonyságügyi tanácsosa.

– Igen, de én szeretném – talán naivul –, hogy ez itt Amerika legyen. Hogy legyen már vége ennek a Kelet-Európának, a kamarillapolitikának. A Kádár-rendszerben az egész pártpolitika azon alapult: „Eltársak, ne vigyük ki az ellenség elé nézeteinket! Az elvtárs elmondhatja ezt a párttaggyűlésen, de ne mondja a pártonkívüliek előtt.” Ezért kívánom, hogy igenis legyen itt Amerika, hogy az értelmiség és a gazdasági emberek, a vállalkozók, a bankárok igenis törjenek utat ebben dzsungelben. Legyen itt normális szerződéses viszony, tiszta, jól körvonalazható tanácsadói munka. Legyen természetes, hogy ha megkérdez a miniszterelnök, válaszolok. De ha megkérdez erről a nagyközönség, akkor neki is válaszolni fogok.

– Igen, de ha én lapszerkesztőként Lengyel Lászlótól, a politikai közélet egyik kiemelkedő szellemiségű emberétől publicisztikát vagy interjút kérek, ahhoz az emberhez fordulok, aki a kritikus szellemi magatartás egyik jellegetes megtestesítője. Ha viszont ön tagja a kormány tanácsadó testületének, akkor megfoszt engem ettől a lehetőségtől. Ugyanis akkor én már csak a Lengyel László nevű kormánytanácsadót tudom felkérni. Nyilván érte ezt a differenciát és ezt a dilemmát.

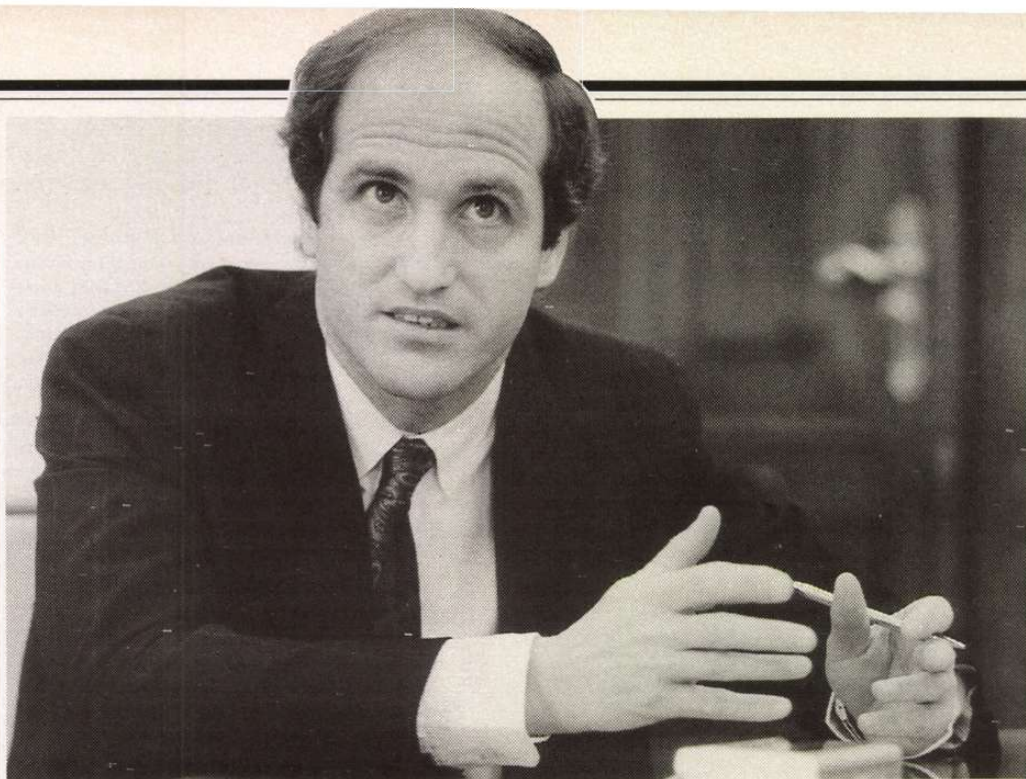
A PRÓBA

– Teljesen értem, és már látom, milyen rém leelkedett rám: nem jelenhettem volna meg a 168 órában. Azt hiszem, megint arról van szó: én nem írhatok a miniszterelnökről úgy, hogy nem is láttam. Illetve lehet írni, hiszen találgatásokba is bocsátkozhat az ember, de gondolom, mégiscsak az normális, ha látom őt, látom a minisztereket, a tárgyaló feleket, és vitatkozom velük. És bár lehet, hogy a sajtó először gyanakodni fog – „ez biztosan azt fogja mondani, amit neki előírtak” –, de a második, harmadik nyilatkozat ismeretében már világossá válik, hogy továbbra is a saját véleményemet mondom. A kérdés: túri-e ezt a miniszterelnök. Eltűrik-e a miniszterek? Elviselik-e azt, hogy én a velük való konzultáció után nyilvánosan kijelentem: hát bizony nem értettem egyet. Mondok egy konkrét példát. A televízió – miközben én már a tanácsadó testület tagja voltam – megkérdezett a vagyonadóról. A miniszterelnök már ezt megelőzően többször is elmondta ez ügyben a saját álláspontját. Ezt a véleményt én elég brutálisan hülyeségnek neveztem a televízióban. Kaptam is érte kritikát: hogy jövök én ahhoz, hogy a mi-

Bernát György: BONN

Helmut Kohlnek nincs olyan formális tanácsadói testülete, amelyet Horn Gyula felkért. A kancellárt tájékoztatójában és döntései előkészítésében elsősorban a hivatalában működő öt főosztály segíti. Ezek a kormánytól és más szövetségi intézményektől függetlenül foglalkoznak a gazdaságpolitika, a pénzügyek, a jogrendszer, a német országegyesítés időszzerű és távlati kérdéseivel és más ügyekkel. Ha Helmut Kohlnek tanácsokra van szüksége, akkor ezekhez a szakértőkhöz fordulhat. Némelyikük nemzetközi hírnévű „szürke eminenciás”, aki legyen bár igazi nevezetesség, mégis igyekszik a háttérben maradni. Joachim Bitterlich, a külügyi részleg vezetője a nemzetközi viszonyok egyik legkiválóbb ismerője, Eduard Ackermann-nál pedig a Szövetségi Köztársaságban kevesen értik jobban a belpolitikai és sajtópolitikai filigránmunkákat.

A szervezeten és mindig feltűnés nélkül dolgozó kancellári hivatal mégsem pótolja a közvetlen tájékoztatót. Helmut Kohl szokásaihoz tartozik, hogy a döntések előkészítésekor telefonon elbeszélget a szakterület kulcsberekével, bankelnökökkel, a vállalkozók csúcsszervezeteinek vezetőivel, egyes – jól kiválasztott – cégek irányítóival. Mindez feleslegessé teszi az intézményes tanácsadói testületet. A szervezett forma igen ritka, de azért nem kivétel: amióta például a német országegyesítés folyamata megköveteli, a kancellár hivatalába időnként összehívják a gazdaság, a pénzügy és a szakszervezetek képviselőit, hogy együtt beszéljék meg, abban a helyzetben milyen lépések volnának szükségesek. Döntések itt nem születnek, de a kormányfő egyrészt meghallgathatja mások véleményét, másrészt demonstrálhatja, hogy bármit is határoz, amögött a szélesebb összefüggéseket és szűkebb érdekeket is feltárázó konzultációk tapasztalata áll. A kancellár azonban nem kötelezhető arra, hogy az ilyen tanácskozások javaslatait meg is fogadja...

Surányi az MNB elnöke lett...

niszterelnök ötletét hülyeségnek tartsam? Ugyanakkor az első menetben Horn ezt lenyelte. Nem fedett meg. Nem kérdezte: hogy jössz te ahhoz, hogy az én kitűnő ötletemet a televízióban lehülyézd? De ha a sajtó megkérdezte volna, hogy mi a véleményem Horn szeptember 27-i nagy beszédéről, bányanyitási szándékairól, akkor föltehetően már másnap erről is kellemetleneket mondtam volna. Ez a helyzet hasonló ahhoz, mint amikor Antall Józsefnek megírtam, elmondtam: ne legyen 15 millió magyar miniszterelnöke. Ezután ő közölte: fel is út, le is út. Megértettem, hogy ezt már Antall nem viseli el. Egy-két dolgot még ő is elviselt, de ezt már nem.

„Fordított Cassandra – vagy a fordított Skála-kópé?”

– Engedjen meg egy személyes megjegyzést, előre is elnézést kérek érte. Tamás Gáspár Miklós fordított Cassandrának nevezte önt. Ebben a szituációban én inkább fordított Skála-kópénak nevezném, mert úgy gondolkodik erről a tanácsadó testületről, hogy „milyen jól kijövök, ha kimegyek” belőle. Vagyis akkor jár jobban, ha kilép a tanácsadói testületből.

– Van ilyen mítosz, hogy azért mentem be, hogy kijöhessek. Ez a hamis mítosz úgy tünteti fel az embert, mintha attól akarna híressé vagy keresetté válni a piacon, hogy megint van körülötte egy jó kis botrány: „Na, végre sikerült belépnie és kilépnie!” Ez ugyanaz, mint amikor 88-ban azt feltételezték, hogy azért záratom ki magam a pártból, hogy feltűnő legyek. Később nagy cselesen azt kértem Antall Józseftől, hogy jelentsen fel, mert már nem beszél rólam senki, és így nem kerülök a sajtó címlapjára. De ez a spekuláció rossz. Nincs bennem feltűnési viselkedés. Ráadásul a sajtó nem keresett azelőtt sem kevesebbszer, mint azóta. Nem erről van szó.

– Nem gondolhatja rólam komolyan, hogy én azt hiszem, feltűnési viselkedés-

ből lépett be a tanácsadó testületbe és ugyanezért lépett ki belőle. Egyáltalán nem erről beszélek. Hanem arról, hogy ön a belépés után elég gyorsan ráébredt: ez tévedés volt. Valószínűleg komolyan gondolta, hogy támpontokat tud adni a hatalmon lévő fontos embereknek, aztán rájött, hogy igazából nem erre kell nekik.

– Igen. És ezt ilyen értelemben valóban lehet tévedésnek nevezni. Az én tévedésemnek. Sokan mondják, hogy ez megbocsáthatatlan, hiszen Horn Gyulát én már korábban megírtam, tudhattam tehát, hogy milyen. Nem kellene csodálkoznom. De tudhattam ennek a kormányzati magatartásnak, tehát az MSZP vezette koalíciónak a természetét is. Többé-kevésbé ez volt a szakmám. Erről írtam eddig. Sejtettem, hogy a dolog nem úgy ki jól. És ilyen értelemben Tamás Gáspár igaz van: „ezt se látta előre a marha”. A másik oldalról, a saját szempontomból viszont megbocsáthatatlannak tekinteném, ha nem próbáltam volna meg. Mert olyan ritkán adódik az ország életében olyan pillanat, amikor újrakezdéssel próbálkozhatunk. És ennek az újrakezdésnek semmiképpen nem szabadna elromlania. Tehát igenis vágytam arra, hogy megpróbáljam. Belátom: ez nem tudósmagatartás, ez nem elemzőmagatartás. Ez hitbéli magatartás: szerettem volna remélni. És remélem, hogy mindaz, amit erről az újonnan felállt kormányzatról gondolok, nem fog igazolódni. Hogy majd kiderül: én látom rosszul őket. Talán mégiscsak lesz ebből valami. Reménykedtem. Ez nem volt tisztességtelen dolog a részemről. Ellenkezőleg: olyan rossznak tartottam az ország helyzetét, hogy úgy éreztem, még meg kell próbálni. Az ember kényszer szülte helyzetben néha feladja racionalitását. Ha nem próbáltam volna meg – ahogy ez kiderült, bizonyos szempontból a nevem feláldozásával –, akkor tisztességtelennek tartanám magamat. Valószínűleg újra meg újra szemrehányást tennék magamnak: miért nem csináltad, miért nem gondolkoztál azon, hogy legalább megpróbáld.

– Mégis az a benyomásom, hogy ön eredetileg nem akarta saját tévedését a nyilvánosság előtt belátni, csak az én kérdéseim szorításában adta ezt elő. Ha így van, akkor külön megköszönöm, hogy meggondolta magát. Ugyanis az, hogy ön miként gondol-

kodik ezekről a dolgokról, az igenis a nyilvánosság elé kívánkozik és a közvéleményre tartozik. Ezt csak azért említem, mert eddig erről senkinek sem nyilatkozott...

– Amikor a miniszterelnök fölhívott a lakásomon, és arra kért, hogy ne nyilatkozzam ezekben a kérdésekben és általában ne nyilatkozzam...

– Ez már akkor volt, amikor...

– Még az első menetben, amikor elkezdünk az aggályainkról beszélni. Akkor én megígértem neki. De másnap kinyitottam

„A miniszterelnök
arra kért,
hogy ne nyilatkozzam”

az újságot, és a Népszabadságban az ő interjúját olvastam, mely a tényeket elferdítve tartalmazta. Nem szóltam egy szót sem. Megírtam lemondó levelemben, hogy nem fogok nyilatkozni, mert megígértem. Sok újságíró megjósolta, hogy ez majd visszaáramlik rám, mert én viszont nem kötelezhetem a miniszterelnököt arra, hogy ő is fogja be a száját. Az ember úgy gondolja: ha Magyarország miniszterelnöke erre engem megkér, akkor ez egyfajta szavahihe-tőségi helyzet. Egy miniszterelnök és egy politikailag érzékeny helyzetben levő szakmai személyiség közötti kapcsolatban a szótartásnak igenis nagy jelentősége van.

– Tehát igazából két dolog motiválhatja azt, hogy ön most, ha úgy tetszik, „kinyitja a száját”. Egyrészt, hogy eltelt a kormány működésének első száz napja, másrészt pedig Horn Gyula miniszterelnök az önök távozásával kapcsolatban tett olyan nyilatkozatokat, amelyeket nem kellett volna tennie. Jól értem?

– Igen. Bár inkább az előbbi a fontos.

– Miközben az ön motivációt próbálom

megérteni, felötlik bennem még valami, amit eddig nemigen említettünk. Az ugyanis, hogy ön nem éppen szeretetre méltó szavakat írt le Horn Gyula jellemzésére, még a választásokat megelőzően. Írása a Népszabadságban jelent meg, egy teljes újságon. Horn Gyula volt a címe, de magamban azt a címet adtam neki: A Róka...

– Teljesen így van. Bizonyos üzenetekből megértettem, hogy őt ez a cikk felháborította. De pragmatikus politikus lévén aztán átlátta, hogy ennek a haragnak semmi értelme nincs. A felkérésben ezt a toleranciát és ezt a politikai ügyességet láttam. Egyáltalán nem gondoltam arra, hogy a felkérésben bármiféle hátsó szándék rejlene. De döntő fontosságú volt belépésemben – és általában az egész ta-

Gombár elemet rádióelnöknek...

– Ez volt az eredeti címe...

– Ön úgy jellemezte a későbbi miniszterelnököt, mint aki megtestesíti a politikai ravaszságot. Írásában azt állította, hogy nem hirtelen pattant elének az ismeretlenségből egy rókamentális ember. Igen ám, de az, hogy ez az ember, amikor miniszterelnök lesz, mégis önt kéri föl tanácsadónak, az éppen az ő tolerálóképességét mutatja. Talán ön is erre gondolt, amikor első menetben elfogadta a fölkérést...

nácsadó testülethez való viszonyomban –, hogy Békesi László mint a gazdaságpolitikáért igazán felelős pénzügyminiszter, nagyon rábeszélte erre. Amikor ugyanis Horn Gyula felhívott, Békesi is ott volt, és ő javasolta: vállaljam, csináljam. Ez pedig fontos volt nekem. Úgy gondoltam, hogy a Békesi nevével fémjelzett gazdaságpolitika védelemre szorul, és ezt ebben a testületben talán eredményesebben tehetem. Ezért mondtam *igent* a felkérésre. Aztán jött a folytatás, amelynek a *nem* lett a vége.

Martin Kovács Miklós: NEW YORK

Az amerikai elnöknek mindenki ad tanácsot, viszont az alkotmányból következően kizárólag azt fogadja meg, amit akar. Az immár 202 esztendő Fehér Házban összpontosuló kormányzati rendszer szerves része a nemzetbiztonsági tanácsadó, jelenleg a professzoros Tony Lake látja el ezt a feladatot, egyik híres elődje a külpolitikai mágus, Henry Kissinger volt. Ugyancsak hagyományos intézmény a közgazdasági tanácsadó tanácsa, amelyet jelenleg Andrea Tyson vezet. A Clinton-csapat újítása a nemzetközi közgazdasági tanács, amelynek élén a Wall Streeten már multimilliomosa lett Robert Rubin áll. Az ő dolga, hogy tanácsokat adjon pl. arról, hogyan befolyásolják a fehér házi döntések a tőzsdéi folyamatokat. Van még belpolitikai tanácsadó testület, tudományos és technikai tanácsadó testület és léteznek hírszerzési, katonai, kábítószer-ellenőrzési ügyekben tanácsokat adó csoportok is. Az egyéni tanácsadók csapata rendszeresen bővül, mert az eredeti kiválasztottak mellé bekerülnek azok is, akiket menet köz-

ben kirúgnak valamely tekintélyes fehér házi állásból, de azért ott akarják őket tartani. Az egyik ilyen főtanácsadó pillanatnyilag Mac McLarty, aki a Fehér Ház stábfőnökeként megbukott, de mint Bill Clinton óvodáskortól jó barátja, azért ott maradt a Ház körül. A Fehér Ház befolyásos PR-tanácsadó csapatának egyik oszlopos tagja Paul Begala, aki már a választási kampányban is ott volt Clinton mellett, az ő révén a magyar virtus is ott van a Fehér Házban, mert Begala nagymamája még odahaza született. Ugyancsak nagymenő a harmincas éveinek derekán járó George Stephanopoulos, aki állítólag Bill Clintonnak még a gondolatait is ismeri. A legeslegbefolyásosabb tanácsadó azonban kétségkívül az elnök felesége, a politikába teljes lendülettel beavatkozó Hillary, aki még azzal az előnnyel is rendelkezik, hogy neki valószínűleg nehezebb elmentmondani, mint a többieknek, hiszen akkor is ott van, amikor az Egyesült Államok elnöke álomra hajítja a szuperhatalom gondjaitól fáradt fejét.

– Kezdem észrevenni azt, hogy ez a beszélgetés igazában csak folytatásokban tud megjelenni, mert még mindig nem beszélünk a kormány eddigi tevékenységéről. Arról, hogy eltelt a kötelező türelmi időnek tekintett első száz nap, itt az ideje a kritikai elemzésnek...

(Folytatás a következő számban)